

PAPP TEKLA

Társasági jogi gondolatszilánkok a hosszú távú részvényesi szerepvállalás ösztönzéséről

Company Law Reflections on Encouraging Long-Term Shareholder Involvement

Abstract: In the present study, after a schematic presentation of the theoretical background of the European Union regulation, we examine the Hungarian regulations and legal practice (using the websites of 5 listed Hungarian companies and the BSE CGR) in connection with the identification of shareholders by the company, the verifiability of the exercise of shareholder's rights, the remuneration policy and reporting of the public company limited by shares, and the approval of legal transactions concluded with the related party.

Keywords: CSR, GC, ESG, CP, identification of shareholders, confirmation of voting, remuneration policy, remuneration report, related transaction

Összefoglaló: Jelen tanulmányunkban az európai uniós reguláció elméleti hátterének vázlatos bemutatását követően a magyar szabályozást és joggyakorlatot (5 tőzsdén jegyzett magyar gazdasági társaság honlapjának és a BÉT FTA-jának felhasználásával) vizsgáljuk a részvényesek társaság általi azonosítása, a részvényesi joggyakorlás igazolhatósága, a nyrt.-k javadalmazási politikája és jelentése, valamint a kapcsolt ügyfelekkel kötött jogügyletek jóváhagyása kapcsán.

Kulcsszavak: CSR, GC, ESG, CP, részvényesi azonosítás, szavazat igazolása, javadalmazási politika, javadalmazási jelentés, kapcsolt ügylet.

1. Bevezető gondolatok: irányzatok a gazdasági társaságon belüli érdekek és a gazdasági társaságok szerepének értelmezéséről

A gazdasági társaságokban „soktényezős érdekhálózatok által lefedett viszonyrendszerek”¹ jelennek meg, melyek felderítésére, megértésére és megmagyarázására számos elméleti megközelítés látott napvilágot.

A két alapvető teoretikus viszonyuláson kívül, a tagok érdekeit preferáló befektetői modell (shareholder theory)² és a menedzsment által kötött szerződésekkel a gazdasági társasággal érdekeltségi kapcsolatba kerülők érdekeit szem előtt tartó szerződéses modell³ (stakeholder theory)⁴ mellett több elméleti felfogás is megágyazott a tőzsdén jegyzett társaságokban az egyes részvényesi jogok gyakorlásáról szóló 2007/36/EK irányelv módosításának a hosszú távú részvényesi szerepvállalás ösztönzése céljából.⁵

A befektetői elmélethez kapcsolódik az agency theory, amely a principal (a társaság tagja/tagjai) és az agent (a társaság operatív szerve: ügyvezetés, a vezető tisztségviselő, a menedzsment) relációjában jelentkező érdekkonfliktusokat írja le és azonosítja a szervezet működése/működtetése végett hozott ügyvezetői döntésekhez való viszonyulást (tagi kontroll, vezető tisztségviselői felelősség, rövid távú előnyök preferálása: profitmaximalizálás versus növekvő társasági mérethez igazított speciális tudást igénylő napi irányítás).⁶ A befektetői modell hosszú távú előnyöket megvalósító elméleti irányzata, a stewardship theory az ügyvezetés felelős társaságivagyon-kezelői tevékenységének a szervezeti célokkal való összehangolásából származó prioritásokra fókuszál (bizalomépítés, kölcsönös értékek kialakítása, menedzseri kötelességtudat és lojalitás).⁷

A szerződéses modellhez kapcsolódik a resource dependence theory, amely egy szervezet sikerességét abban méri, hogy a szervezet mennyire képes belső és külső forrásait a társasági célnak alárendelni, azokat összehangolni és kontrollálni (az ügyvezetés képzettségének és tapasztalatának szerepe belső és külső szervezeti környezet formálásában).⁸

Jól érzékelhetően a gazdasági társaságon belüli viszonyrendszerek megközelítése árnyaltabb és menedzsmentközpontú lett.

1 KISFALUDI András: *Társasági jogviták választottbíróság előtt* = *Acta Conventus de Iure Civili Tomus X*, szerk. PAPP Tekla, Lectum Kiadó, Szeged, 2009, 119.

2 MILTON FRIEDMAN: *Capitalism and freedom*, University of Chicago Press, Chicago, 1962.

3 BODZÁSI Balázs: *A hosszú távú részvényesi (befektetői) szerepvállalás ösztönzésére irányuló uniós törekvések*, *Fontes Iuris*, 2018/2, 32–33.

4 ROBERT EDWARD FREEMAN: *Strategic management: a stakeholder approach*, Cambridge University Press, Cambridge, 1984.

5 2017/828/EU irányelv.

6 ROYA DERAKHSHAN, RODNEY TURNER, MAURO MANCINI: *Project governance and stakeholders: a literature review*, *International Journal of Project Management*, 2019/37, 99–100.; MELINDA MUTH, LEX DONALDSON: *Stewardship theory and board structure: a contingency approach*, *Scholarly Research and Theory Papers*, 1998/1, 5–6.: managerial control; LORRAINE TALBOT: *The coming of shareholders stewardship*, *Legal Studies Research Paper*, No. 2010-22, 5.

7 DERAKHSHAN, TURNER, MANCINI: *i. m.*, 99–100.; MUTH, DONALDSON: *i. m.*, 6.: managerial empowerment.

8 DERAKHSHAN, TURNER, MANCINI: *i. m.*, 99–100.; MUTH, DONALDSON: *i. m.*, 6.: co-optation.

A gazdasági társaságot alkotók és ahhoz kapcsolódók hol divergáló, hol konvergáló, hol ütköző érdekeinek vizsgálatán kívül a társaság mint entitás érdekei is lényegesek: az erre épülő elmélet és gyakorlat a CSR (Corporate Social Responsibility),⁹ amely alapján egy társaság etikai standardok figyelembevételével is működik, eleget téve a felelős vállalkozási és befektetési elvárásoknak.¹⁰ A CSR ernyője alatt,¹¹ annak bordáiként/küllőiként jelent meg a felelős társaságirányítás (CG: corporate governance), a fenntartható finanszírozás (SF: sustainable finance), a környezetvédelmi és szociális/társadalmi szempontokat érvényre juttató társaságirányítás (ESG: environmental social governance, RBC: responsible business conduct¹²) és a társadalmi legitimitációt nyújtó magasztosabb társasági cél koncepciója (CP: corporate purpose),¹³ egymással is összekapcsolódva. Megjelent az igény a hosszú távú társasági sikerességet is szolgáló közjó/közérdekű jellegű CP-k létesítő okiratba foglalására, ezek megvalósításának magyarázatát is tartalmazó társasági beszámolóik alapján való szavazásra (döntéshozatalra) és a kettős célú társaságok létesítésére (közjó-orientációjú for profit szervezetre: az olasz società a benefit, a francia société à mission, az amerikai benefit corporation, a német GmbH im Verantwortungseigentum).¹⁴

A European Banking Institute gondozta Studies in Banking and Capital Markets Law keretében született tanulmány elemzi az EU-s tagállamok felelős társaságirányítási kódexeit/ajánlásait – köztük a BÉT FTA-t (Budapesti Értéktőzsde Felelős Társaságirányítási Ajánlások 2018)¹⁵ is – a CSR említett folyamányai szempontjából.¹⁶ A vizsgált fenntarthatósági faktorok tekintetében a magyar felelős társaságirányítási ajánlás nem szerepelt jól: az FTA célja nincs a CSR-ral összekapcsolva, a CG definícióját semmilyen értelmezésben sem tartalmazza, fenntarthatósági követelményre nem tér ki, a stakeholderek meghatározás nélkül kerülnek benne említésre, a CSR-bizottság és a fenntarthatósági kompenzáció, továbbá a nem pénzügyi szempontok (például ESG) érvényre juttatásáról szóló jelentés és annak közzététele kimaradt belőle, viszont a munkavállalói érdekek

9 Alessio M. PACCES: *Sustainable corporate governance: the role of the law = Sustainable Finance in Europe, Corporate Governance, Financial Stability and Financial Markets*, eds. Danny BUSCH, Guido FERRARINI, Seraina GRÜNEWALD, Palgrave Macmillan, Cham, 2021, 151–174.

10 Guido FERRARINI: *Redefining corporate purpose: sustainability as a game changer = Sustainable Finance in Europe, Corporate Governance, Financial Stability and Financial Markets*, eds. Danny BUSCH, Guido FERRARINI, Seraina GRÜNEWALD, Palgrave Macmillan, Cham, 2021, 99.

11 Holger FLEISCHER: *Corporate purpose: a management concept and its implications for company law*, *European Company and Financial Law Review*, 2021/2, 166–167.; KNOLL-CSETE Edit, TÓTH András: *Vállalatok társadalmi felelősségvállalása, A fenntartható gazdaság etikus marketing stratégiája*, *Glossa Iuridica*, 2021/Különszám, 157.

12 PUSKÁS Ágnes: *A felelős üzleti magatartás elveinek megjelenése az Európai Unióban*, *Közjogi Szemle*, 2021/1, 38–44.

13 FERRARINI: *i. m.*, 100.

14 FLEISCHER: *i. m.*, 182–186.; más megközelítésből: FERRARINI: *i. m.*, 108–118.

15 <https://www.bet.hu/Kibocsatok/Ajanlasok-kibocsatoknak/Felelos-tarsasagiranyitas> (letöltés ideje: 2022. 03. 09.)

16 Michele SIRI, Shanshan ZHU: *Integrating sustainability in EU Corporate Governance Code = Sustainable Finance in Europe, Corporate Governance, Financial Stability and Financial Markets*, eds. Danny BUSCH, Guido FERRARINI, Seraina GRÜNEWALD, Palgrave Macmillan, Cham, 2021, 175–224.

validálása és a nemek közötti egyensúly megteremtésére törekvés, valamint etikai ki-tételek (etikai kódex nélkül) fellelhetők benne.¹⁷

2. A hosszú távú részvényesi szerepvállalás ösztönzése

A CSR ma már globális szintű, többsikú fenntarthatósági kritériumoknak megfelelően funkcionáló társasági működést jelent, és ebbe illeszkednek a hosszú távú részvényesi szerepvállalás ösztönzését szolgáló eszközök¹⁸ is azáltal, hogy a rövid távú kockázatvállalásból eredő, nem megfelelő társaságirányítások és társasági teljesítmények elkerülését célozzák.¹⁹

E célok kiindulópontjaként szerepet játszó, európai bizottsági *Cselekvési terv: Európai társasági jog és vállalatirányítás – a részvényesek nagyobb szerepvállalását és a fenntartható vállalatokat szolgáló modern jogi keret* című közlemény²⁰ törekvései az I. pontban részletezett interpretációkban gyökereznek. A cselekvési terven alapuló, a hosszú távú részvényesi szerepvállalás ösztönzéséről szóló 2017/828/EU irányelv személyi hatálya EU-tagállami tőzsdén jegyzett társaságokra, intézményi befektetőkre és eszközközkezelőkre, valamint részvényesi képviseleti tanácsadókra terjed ki.²¹ A 2017/828/EU irányelv főbb szabályozási irányai a fentebb ismertetett szemlélet felől közelítve és kifejezetten a társasági jogi vonatkozásúakra fókuszálva²² a következők:

- a részvényesi joggyakorlás és a társaság–részvényes közötti közvetlen kommunikáció megkönnyítése érdekében a részvényesek azonosítása,²³
- a részvényesi joggyakorlás kapcsán a szavazatok figyelembevételének bizonyítása,²⁴
- a részvényesek beleszólása a társasági igazgatók javadalmazásába²⁵ és
- a társaság kapcsolt ügyfelekkel kötött ügyleteinek jóváhagyása.²⁶

A hosszú távú fenntarthatósági működést és részvényesi szerepvállalást artikuláló társaság ideáját már számos kritika érte az európai szakirodalomban. A bírálókat a tőzsdén jegyzett társaságok változatos részvényesi összetételéből kiindulva felhívják a figyelmet a részvényeseket jellemző passzív magatartásra (nem törekednek a megfelelő információkon és tényeken alapuló döntéshozatalra) és a csak alacsony

17 SIRI, ZHU: *i. m.*, 195–224.

18 Iris H-Y CHIU: *Governing the purpose of investment management: how the 'stewardship' norm is being (re)developed in the UK and EU*, ECGI Working Paper Series in Law, 2021. augusztus 9.

19 2017/828/EU irányelv preambulum (2).

20 2012. december 12.; COM/2012/0740 final; Document 52012DC0740.

21 2017/828/EU irányelv 1. cikk a).

22 Nem érintve az intézményi befektetők és az eszközközkezelők befektetési stratégiájának átláthatóvá tételét; lásd: preambulum (14)–(23) és a részvényesi képviseleti tanácsadók szerepét; lásd: preambulum (25)–(26), valamint a szankciókat, lásd: preambulum (50).

23 2017/828/EU irányelv preambulum (4)–(7).

24 2017/828/EU irányelv preambulum (8)–(11).

25 2017/828/EU irányelv preambulum (28)–(41).

26 2017/828/EU irányelv preambulum (42)–(44).

költségekkel járó és rövid távú²⁷ haszonszerző hajlandóságaira.²⁸ Egyes értékelések az alacsony minőségű társaságirányítási jelentéseket összekapcsolják az alacsony szintű részvényesi szerepvállalással (a társaságirányítással és a kockázatmenedzsmenttel kapcsolatos érdektelenségükkel), és utalnak arra a problémára, hogy a részvényesi szerepvállalás szükségszerűen nem azonnali eredménnyel járó befektetést igényel.²⁹ A részvényesi jogok felől szemlélve problémaként rögzítik a részvényesi ellenőrzés gyakorlásának hiányát és a fenntarthatósági célokkal való összekapcsolás társasági önreklám szerepét.³⁰ Megjegyzendő még, hogy a német gyökerű társasági jogokban a nyilvánosan működő részvénytársaságok közgyűlési hatásköreinek ESG-szempontról konzultatív jogkörrel bővítése eddig nem volt jellemző.³¹

3. A hosszú távú részvényesi szerepvállalás megjelenése a magyar társasági jogban

3.1. A szabályozás a részvényesek társaság általi azonosítása a részvényesi joggyakorlás és a társaság–részvényes közötti közvetlen kommunikáció megkönnyítésére vonatkozóan a Ptk.-ban³² változatlan maradt. A hosszú távú részvényesi szerepvállalásról szóló 2019. évi LXVII. törvény rögzíti a társaság jogosultságát a részvényesei azonosítására, a részleteket illetően az Európai Bizottság 2018/1212/EU végrehajtási rendeletére történő utalással, továbbá módosította a befektetési vállalkozásokról és az árutőzsdei

27 CHIU: *i. m.*, 6.

28 Demetra ARSALIDOU: *Institutional investors, behavioural economics and the concept of stewardship*, *Law and Financial Markets Review*, 2012/11, 412.

29 Eva MICHELER: *Facilitating investor engagement and stewardship*, *European Business Organization Law Review*, 2013/14, 32, 41–42.

30 ROCCO MEZZATESTA: *Shareholder stewardship: global trends and challenges*. Submitted in part fulfilment of the LL.M degree of Corporate & Financial Law in the University of Glasgow, 2019/2020, 11, 33–40.

31 Philipp JASPERS: *Sustainable Shareholder Activism – bald auch in Deutschland?* <https://blog.otto-schmidt.de/gesellschaftsrecht/2022/01/31/sustainableshareholderactivism2/> (letöltés ideje: 2022. 03. 20.)

32 3:254. § [A részvényesi minőség igazolása] (1) A részvényes a részvényesi jogok gyakorlására a társasággal szemben a részvény vagy letéti, illetve tulajdonosi igazolás alapján, a részvénykönyvbe történő bejegyzést követően jogosult. (4) A letéti és a tulajdonosi igazolásnak tartalmaznia kell a részvénytársaság cégnevét, a részvényfajtaát, a részvény darabszámát, az értékpapír-letéti számla vagy értékpapírszámla vezetőjének cégnevét és cégszerű aláírását, a részvényes nevét, valamint lakóhelyét vagy székhelyét. (6) A nyilvánosan működő részvénytársaságnál a részvényesi jogok gyakorlásához nincs szükség tulajdonosi igazolásra, ha a jogosultság megállapítására tulajdonosi megfeleltetés útján kerül sor. 3:248. § [A tulajdonosi megfeleltetés átvezetése a részvénykönyvbe]. A nyilvánosan működő részvénytársaságnál a társaság kezdeményezésére történő tulajdonosi megfeleltetés esetén a részvénykönyv vezetője a részvénykönyvben szereplő, a tulajdonosi megfeleltetés időpontjában hatályos valamennyi adatot törli, és ezzel egyidejűleg a tulajdonosi megfeleltetés eredményének megfelelő adatokat a részvénykönyvbe bejegyzi.

szolgáltatókról, valamint az általuk végezhető tevékenységek szabályairól szóló 2007. évi CXXXVIII. törvényt³³ és a tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. törvényt.³⁴ Az említett jogszabályok megfogalmazásából és a 2018/1212/EU rendelet 3. cikk szerinti 1. és 2. táblázatának minimumkövetelményei alapján az körvonalazódik, hogy a részvényesek személyazonosságára vonatkozó automatizált társasági információkérés és az arra adandó válasz nem egyezik meg a részvényesi minőség igazolásával és a tulajdonosi megfeleltetéssel, mert csak a nyrt. tagjainak fellelését és identifikálását szolgálja (értelemszerűen tartalmi átfedések vannak köztük). A 2018/1212/EU rendelet részvényesi szerepvállaláshoz kapcsolódó további eszközeinek, a részvényesi jogok közgyűlésen való gyakorlására vonatkozó jogosultság visszaigazolásának és a részvételi értesítésnek a minimumkritériumai³⁵ erősen formalizáltak is több információ megjelenítését követelik meg, mint a részvényesi minőség igazolása és a tulajdonosi megfeleltetés. A BÉT FTA a részvényesek azonosítása vonatkozásában nem tartalmaz ajánlást,³⁶ és a megvizsgált magyar tőzsdei nyrt.-k

33 120. §. Nem jelenti az értékpapírtitok sérelmét... w) a nyilvánosan működő részvénytársaság számára külön jogszabályban biztosított részvényesi azonosítás érdekében az értékpapírszámla-vezető részéről a nyilvánosan működő részvénytársaság részére nyújtott adatszolgáltatás.

34 Tulajdonosi megfeleltetés 149. § (1) Dematerializált értékpapír esetén a kibocsátó kérelme vagy a Felügyelet határozata alapján tulajdonosi megfeleltetésre kerülhet sor. A Felügyelet tulajdonosi megfeleltetéséről akkor határozhat, ha ez feladatai ellátása érdekében szükséges. A tulajdonosi megfeleltetést a központi értéktár által meghatározott eljárási rend szerint, a kibocsátó kérelmében vagy a Felügyelet határozatában megjelölt időpontban hatályos adatokra nézve kell végrehajtani. A tulajdonosi megfeleltetést nyilvánosan működő részvénytársaság számára külön jogszabályban biztosított részvényesi azonosításra vonatkozó előírások sérelme nélkül kell végrehajtani. (2) A tulajdonosi megfeleltetés esetén az értékpapírszámla-vezető átadja a központi értéktárnak azoknak az értékpapírszámla-tulajdonosoknak az azonosító adatait és értékpapírjaik darabszámát, akik a tulajdonosi megfeleltetést elrendelő felügyeleti határozatban vagy a tulajdonosi megfeleltetésre vonatkozó kibocsátói kérelemben meghatározott időpontban, az ott meghatározott dematerializált értékpapírral rendelkeznek. (3) A tulajdonosi megfeleltetés során, amennyiben az olyan kibocsátó kérelmére indul, amely befektetési vállalkozás, részvénytársasági formában működő árutőzsdei szolgáltató, befektetési alapkezelő, tőzsde, központi szerződő fél, illetve központi értéktár, az értékpapírszámla-vezető a kibocsátó részvényeit jegyző értékpapírszámla-tulajdonosairól a központi értéktárnak köteles átadni a (2) bekezdésben meghatározottakon kívül a részvénytársaság részvénykönyvbe történő bejegyzésének, továbbá jogszabály eltérő rendelkezése esetén a részvény szerzésének időpontját. (4) Dematerializált részvény esetén – ha a tulajdonosi megfeleltetésre a kibocsátó kérelme alapján kerül sor – azoknak az értékpapírszámla-tulajdonosoknak az azonosító adatai és részvényeinek darabszáma átadására kerül sor, akik a tulajdonosi megfeleltetésre vonatkozó kibocsátói kérelemben meghatározott időpontban, az ott meghatározott dematerializált részvénytársasággal rendelkeznek, és nyilvánosan működő részvénytársaság esetében nem rendelkeztek a részvénykönyvbe történő bejegyzés megtiltásáról, vagy nem kérték törlésüket. (5) A kibocsátó és a Felügyelet jogosult a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok esetén a tulajdonosi megfeleltetés alapján rendelkezésre álló adatokat az Országos Betétbiztosítási Alapnak átadni.

35 5. cikk 4. táblázat és 6. cikk 5. táblázat.

36 1. A részvényesek jogai és a közgyűlés. 1.1. Általános elvek 1.1.1. A társaság befektetői kapcsolattartással foglalkozó szervezeti egységet működtet, vagy erre a feladatra kijelöl egy személyt, aki biztosítja a folyamatos kommunikációt a részvényesekkel az átláthatóságra és a nyilvánosságra hozatalra vonatkozó előírásoknak, valamint a társaság nyilvánosságra hozatali elveinek megfelelően. – Megválaszolandó kérdés: A társaságnál befektetői kapcsolattartással foglalkozó szervezeti egység működik, vagy erre kijelölt személy látja el ezen feladatokat. <https://www.bet.hu/Kibocsatok/Ajanlasok-kibocsatoknak/Felelos-tarsasagiranyitas> (letöltés ideje: 2022. 03. 22.)

honlapján sincs utalás a részvényesek új típusú azonosítására,³⁷ továbbá a 2018/1212/EU rendelet szerinti közgyűlési értesítések³⁸ ilyen jellegű aktualizálása sem történt meg.

3.2. Az Európai Bizottság 2018/1212/EU végrehajtási rendelete a részvényesi joggyakorlás biztosítása és igazolhatósága kapcsán négylépcsős megoldást alkalmaz: a részvényesi azonosítást, a részvényesi jogok közgyűlésen való gyakorlására vonatkozó jogosultság visszaigazolását,³⁹ a részvényes közgyűlésen való részvételéről szóló értesítést⁴⁰ és a szavazat leadásának, rögzítésének, beszámításának visszaigazolását formalizálja.⁴¹ A 2019. évi LXVII. törvény csak a szavazás bizonyíthatóságát illetően módosította a Ptk.-t (azonban nem teljes körűen, és nem ugyanarra a szavazási mozzanatra vonatkozóan),⁴² a másik kettő tekintetében egyáltalán nem tartalmaz rendelkezéseket. A közgyűlésen való részvényesi joggyakorlásra vonatkozó jogosultság visszaigazolása és a közgyűlési részvételről szóló értesítő nem lett összhangba hozva a Ptk. azon szabályával, hogy ki vehet részt és ki gyakorolhatja a részvényesi jogokat a nyrt. adott közgyűlésén⁴³ (például a közgyűlés kezdő napját megelőző 5. munkanapon azonosítják a részvényest, a 4. munkanapon küldik az igazolást közgyűlésen a részvényesi jogok gyakorolhatóságáról, a 3. munkanapon pedig az értesítőt a közgyűlésen való részvételi lehetőségről, és a közgyűlés kezdőnapja előtti 2. munkanapon a részvénykönyvi részvényesi pozícióban módosítást eszközölnék: az adott részvényesi portfólió kezelője az érintett részvénycsomagot értékesíti; a postai úton⁴⁴ való

37 https://molgroup.info/hu/befektetoi-kapcsolatok/kozgyules;https://www.otpbank.hu/static/portal/sw/file/220311_kgy_hird_027.pdf;https://www.gedeonrichter.com/hu-hu/befektetok/kozgyulesek;https://zwackunicum.hu/hu/befektetoknek/kozgyulesek/https://www.telekom.hu/rolunk/befektetoknek/befektetoi_kozlemenyek/2022/marcius_10 (letöltés ideje: 2022. 03. 22.)

38 4. cikk 3. táblázat.

39 5. cikk és 4. táblázat.

40 6. cikk és 5. táblázat.

41 7. cikk és 6., 7. táblázatok.

42 3:273. § [Részvétel a közgyűlésen] (5) A részvényes kérelmére a részvényesnek vagy az általa megjelölt személynek az igazgatóság köteles visszaigazolni, hogy a részvényes szavazatát a közgyűlésen szabályszerűen *rögzítették* és azt *beszámították*, kivéve, ha a szükséges tájékoztatás a részvényes rendelkezésére áll. 3:281. § [Konferencia-közgyűlés lebonyolítása] (3) Ha a konferencia-közgyűlésen elektronikus hírközlő eszközök igénybevételel történő szavazásra kerül sor, biztosítani kell, hogy az elektronikus hírközlő eszközzel szavázó részvényes elektronikus visszaigazolást kapjon a szavazat *leadásáról*.

43 3:273. § [Részvétel a közgyűlésen] (2) Nyilvánosan működő részvénytársaság közgyűlésén az a részvényes, illetve részvényesi meghatalmazott vehet részt, akit legkésőbb a közgyűlés kezdőnapját megelőző második munkanapon bejegyezték a részvénykönyvbe. Az alapszabály ettől eltérő rendelkezése semmis. (3) A közgyűlésen a részvényesi jogok gyakorlására az a személy jogosult, akinek nevét – lezárásának időpontjában – a részvénykönyv tartalmazza. A részvénynek a közgyűlés kezdőnapját megelőző átruházása nem érinti a részvénykönyvbe bejegyzett személynek azt a jogát, hogy a közgyűlésen részt vegyen, és az őt mint részvényest megillető jogokat gyakorolja. (4) Ha a nyilvánosan működő részvénytársaság alapszabálya megengedi, hogy a részvényes szavazati jogát a közgyűlést megelőzően postai úton gyakorolja, e jog gyakorlását érvényesen csak olyan feltételhez kötheti, amely a részvényes személyazonossága megállapításához szükséges.

44 Nincs összhangban a 2013. évi V. törvény (Ptk.) 3: 268. § (4) bekezdésével: Nyilvánosan működő részvénytársaság esetén a közgyűlés hatáskörébe tartozó kérdésekről nem lehet közgyűlés tartása nélkül határozatot hozni.

szavazásnál a részvényes személyazonosságának tisztázásához a 2018/1212/EU rendelet 1. és 2. táblázatainak használata etc.). A szavazatok leadásához, rögzítéséhez és beszámításához kapcsolódó visszaigazolás tekintetében a határidők rögzítése nem történt meg,⁴⁵ sem a Ptk.-ban, sem a 2019. évi LXVII. törvényben (a hosszú távú részvényesi szerepvállalásról). Viszont a 2019. évi LXVII. törvény 7. § (3) bekezdése a szavazási visszaigazolás elmulasztását (társasági kötelezettségként kezelve) szankcionálja: a közgyűlés által hozott határozat bírósági felülvizsgálatát⁴⁶ kezdeményezheti ilyen esetben a részvényes (akkor is, ha szavazatával a határozat meghozatalához hozzájárult). Ezt a törvényi szabályozást nem tekintjük adekvát megoldásnak, mert

– itt nem a határozat jogszerűtlen, hiszen nem ütközik sem jogszabályba, sem létesítő okiratba;

– itt a határozat/döntéshozatalban való részvétel, a szavazás nem lett visszaigazolva. Ebben az esetben nem arról van szó, hogy a részvényes nem gyakorolhatta szavazati jogát, hanem arról, hogy a nyrt. nem bizonyítja a részvényesenkénti szavazási folyamat (szavazatleadás, szavazatrögzítés, szavazatbeszámítás) jogszabályi előírás szerinti megtörténtét. Erre való tekintettel, és azt figyelembe véve, hogy a nyrt. határozatainak bírósági felülvizsgálatánál ki jogosult perindításra (ezt a kitéltet nem áttörve), sokkal célszerűbbnek látjuk a cégbíróság törvényességi felügyeleti eljárásának kezdeményezését.⁴⁷

A BÉT FTA a jelen alpontban tárgyalt igazolásokra kifejezett ajánlást vagy utalást nem tartalmaz,⁴⁸ ahogy a tanulmányozott magyar tőzsdei nyrt.-k honlapja sem.⁴⁹

3.3. A 2017/828/EU irányelv már a preambulumban is hangsúlyozza a társaságok javadalmazási politikájának fontosságát,⁵⁰ összekapcsolva azt a fenntarthatósággal (SF,

45 A Bizottság (EU) 2018/1212 végrehajtási rendelete (2018. szeptember 3.) a 2007/36/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek a részvényesek azonosítására, az információk továbbítására és a részvényesi jogok gyakorlásának megkönnyítésére vonatkozó rendelkezések tekintetében történő végrehajtására vonatkozó minimumkövetelmények megállapításáról 9. cikk (5) bekezdés.

46 Ptk. 3:35. §

47 Ptk. 3:34. §; 2006. évi V. törvény a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról 72. § (1) A törvényességi felügyeleti eljárás célja, hogy a cégnyilvántartás közhitelenségének biztosítása érdekében a cégbíróság intézkedéseivel a cég törvényes működését kikényszerítse. 74. § (1) Törvényességi felügyeleti eljárásnak van helye, ha d) *a cég a működése során nem tartja be a szervezeteire és működésére vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket, illetve a létesítő okiratában foglaltakat.*

48 Sem 1.2. A közgyűlés összehívása, sem 1.3. A közgyűlés lebonyolítása, sem 1.4. A közgyűlést érintő egyéb kérdések alrészeknél. <https://www.bet.hu/Kibocsatok/Ajanlasok-kibocsatoknak/Felelos-tarsasagiranyitas> (letöltés ideje: 2022. 03. 25.).

49 <https://molgroup.info/hu/befektetoi-kapcsolatok/kozgyules>; https://www.otpbank.hu/static/portal/sw/file/22031_1_kgy_hird_027.pdf; <https://www.gedeonrichter.com/hu-hu/befektetok/kozgyulesek>; <https://zwickunicum.hu/hu/befektetoknek/kozgyulesek/>. https://www.telekom.hu/rolunk/befektetoknek/befektetoi_kozlemeneyek/2022/marcius_10 (letöltés ideje: 2022. 03. 25.).

50 (28): Mivel a társaságok számára a javadalmazás alapvető eszköz abban, hogy a saját érdekeiket és az igazgatóik érdekeit összehangolják, tekintettel továbbá az igazgatóknak a társaságokban betöltött alapvető szerepére, fontos a társaságok javadalmazási politikájának az illetékes társasági szervek által megfelelő módon történő meghatározása, és annak lehetővé tétele

ESG),⁵¹ és a tagállamokra bízva az erre való részvényesi ráhatást (a közgyűlés döntési és jóváhagyási hatáskörrel bír-e, vagy csak véleményez ebben a tekintetben: kötelező és konzultatív jelleg).⁵² Ennek megfelelően a 2019. évi LXVII. törvény (a hosszú távú részvényesi szerepvállalás ösztönzéséről) előírja az igazgatók vonatkozásában olyan javadalmazási politika kidolgozását, mely hozzájárul a társaság stratégiájához, hosszú távú érdekeihez és fenntarthatóságához, ugyanakkor a társaság üzleti érdekét és üzleti titokhoz való jogát nem sérti.⁵³

A magyar implementáló jogszabály a konzultatív jellegű megoldást alkalmazza:⁵⁴ a részvényeseknek csak álláspontjuk kifejtésére van lehetőségük,⁵⁵ és a javadalmazási politikát elutasító közgyűlési határozat esetén az elutasított javadalmazási politika alapján kell a társaság igazgatói számára kifizetést teljesíteni.⁵⁶ Meglátásunk szerint ezzel a regulációval „látszat”-jogkört kaptak a részvényesek, és „látszat”-hatáskörhöz jutott a közgyűlés: a részvényesek javadalmazási politikát nem támogató döntése ellenére, a közgyűlés által nem támogatott javadalmazási politika lesz alkalmazható aránylag hosszú időn keresztül.⁵⁷ A társaság honlapján ezzel kapcsolatos közzétételi kötelezettséget nem tartjuk visszatartó erejűnek.⁵⁸ Ezzel a szabályozással az ügyvezetés saját javadalmazása felett meghatározóbb hatáskörrel

a részvényesek számára, hogy kifejtsek álláspontjukat a társaság javadalmazási politikájáról.

51 (29): A javadalmazási politikának hozzá kell járulnia a társaság üzleti stratégiájához, hosszú távú érdekeihez és fenntarthatóságához, és nem kötődhet teljes egészében vagy főként rövid távú célokhoz. Az igazgatók teljesítményét pénzügyi és nem pénzügyi kritériumok alapján is értékelni kell, ideértve adott esetben a környezeti, a társadalmi és az irányítási tényezőket is.

52 (29): Annak érdekében, hogy a részvényeseknek tényleges beleszólásuk legyen a javadalmazási politikába, biztosítani kell számukra a jogot arra, hogy a társaság javadalmazási politikájáról annak világos, érthető és átfogó áttekintése alapján kötelező vagy konzultatív jelleggel szavazzanak.

53 16. § (1), (2), (4) bekezdések; tartalma: 17. § (1)–(3) bekezdések.

54 2019. évi LXVII. törvény 16. § (5) A társaság az igazgatói részére csak a Ptk. 3:268. § (2) bekezdés szerint közgyűlésen véleménynyilvánító szavazásra előterjesztett javadalmazási politika alapján fizethet ki javadalmazást. Ptk. 3: 268. § (2) Nyilvánosan működő részvénytársaság esetén a közgyűlés kizárólagos hatáskörébe tartozik a javadalmazási politikáról való véleménynyilvánító szavazás. A javadalmazási politikát annak jelentős változása esetén, de legalább négyévente a közgyűlés napirendjére kell tűzni.

55 Lásd: 2019. évi LXVII. törvény 16. §-ához fűzött indokolását.

56 2019. évi LXVII. törvény 16. § (5) bekezdés; 2019. évi LXVII. törvény 16. §-ához fűzött indokolása.

57 2019. évi LXVII. törvény 16. § (6) Ha a közgyűlés elutasítja a javasolt javadalmazási politikát, akkor a társaságnak az átdolgozott javadalmazási politikát újbóli véleménynyilvánító szavazás céljából a következő közgyűlésen elő kell terjesztenie. Ptk. 3: 268. § (2) A javadalmazási politikát annak jelentős változása esetén, de legalább négyévente a közgyűlés napirendjére kell tűzni. Kihagyva a 2017/828/EU irányelv joghézagot kitöltő rendelkezését, 9a. cikk (2) Azokban az esetekben, amikor nincs még jóváhagyott javadalmazási politika és a közgyűlés nem hagyja jóvá a javasolt politikát, a társaság az igazgatóinak a meglévő gyakorlatainak megfelelően továbbra is fizethet javadalmazást, és az átdolgozott javadalmazási politikát a következő közgyűlésen kell előterjesztenie jóváhagyás céljából.

58 2019. évi LXVII. törvény 18. §. A javadalmazási politikával kapcsolatos véleménynyilvánító közgyűlési szavazást – a javadalmazási politika elutasítása esetén az ismételt szavazást – követően a javadalmazási politikát a társaság honlapján haladéktalanul nyilvánosságra kell hozni, a szavazás dátumával és eredményével együtt. A javadalmazási politikának legalább

rendelkezik, mint a társaság legfőbb szerve,⁵⁹ és ez állandósult konfliktusforrássá válhat a társaság tagjai és a társaság operatív szerve között, és a 2017/828/EU irányelv deklarált céljaival is ellentétes.⁶⁰ A nyrt. legfőbb szervének új keletű és a magyar társasági jogban szokatlan véleményezési hatásköre vagy folyamatos párbeszédet és együttműködést vált ki a döntéshozó és az operatív szervek között a társaság törvényes és közérdekű célokat is szolgáló működése érdekében, vagy az ügyvezetés önjáróvá válását és a közgyűlés javadalmazási politikára vonatkozó véleményének negligálását eredményezi. A BÉT FTA 2021. január 1-jei változata passzív hozzáállást mutat, kivárára berendezkedve,⁶¹ a vizsgált magyar tőzsdei nyrt.-k honlapjai pedig némileg vegyes képet mutatnak.⁶²

Az éves javadalmazási jelentés közgyűlési véleményezését érintő előírásoknál is hasonló kétségeink vannak,⁶³ bár az uniós norma által meghatározott célok irányába való elmozdulásra ad esélyt

érvényessége alatt díjmentesen elérhetőnek kell lennie. Ptk. 3:279. § [Határozatok nyilvánosságra hozatala] (1) A nyilvánosan működő részvénytársaság a közgyűlésen hozott határozatokat köteles honlapján nyilvánosságra hozni. (2) A nyilvánosan működő részvénytársaság a javadalmazási politikáját és a javadalmazási jelentést köteles honlapján nyilvánosságra hozni. 59 *Nagykommentár a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényhez*, szerk. VÉKÁS Lajos, GÁRDOS Péter, Kluwer online jogtár (letöltés ideje: 2021. 11. 06.).

60 Lásd: 50. és 51. lábjegyzetek.

61 1.5. Javadalmazás – Hatályon kívül helyezve: Az ajánlások 2020-as felülvizsgálata során a Felelős Társaságirányítási Bizottság hatályon kívül helyezte a javadalmazásra vonatkozó 1.5. fejezetben, valamint az 1.6.7. pontban szereplő ajánlásokat, illetve ennek megfelelően módosította az 1.6.2, 1.6.9. és 2.2.2. pontokat és az 1. sz. mellékletet, tekintettel arra, hogy 2019 júliusától a javadalmazásra vonatkozó szabályokat a hosszú távú részvényesi szerepvállalás ösztönzéséről és egyes törvények jogharmonizációs célú módosításáról szóló 2019. évi LXVII. törvény rendezi. Mindazonáltal a Bizottság szándékozik a jövőben ezeket a törvényi rendelkezéseket kiegészítő, magyarázó, iránymutató ajánlásokat tenni a kibocsátók részére, azonban ehhez szükséges, hogy az új jogszabályi rendelkezésekhez kapcsolódó gyakorlat kialakuljon. A hatályon kívül helyezett pontok helyébe lépő – Felelős Társaságirányítási Bizottság által a későbbiekben elfogadásra kerülő – új ajánlások, javaslatok ezeket a gyakorlati tapasztalatokat fogják összegezni. <https://www.bet.hu/Kibocsatok/Ajanlasok-kibocsatoknak/Felelos-tarsasagiranyitas> (letöltés ideje: 2022. 03. 27.).

62 A MOL Nyrt. közzétette részletes javadalmazási politikáját. https://molgroup.info/storage/documents/altalanos_dokumentumok/fobb_tarsasagiranyitasi_dokumentumok/mol_remuneration_policy_2020_hun.pdf (letöltés ideje: 2022. 04. 10.). Az OTP Bank Nyrt. kevésbé részletes javadalmazási irányelveket szerepeltet a honlapján. https://molgroup.info/storage/documents/altalanos_dokumentumok/fobb_tarsasagiranyitasi_dokumentumok/mol_remuneration_policy_2020_hun.pdf (letöltés ideje: 2022. 04. 10.). A Richter Gedeon Nyrt. honlapján nincs közzétéve javadalmazási politika, csak következtetni lehet rá, hogy van: a 2022. évi közgyűlési előterjesztésből (78–94.). <https://bet.hu/newkibdata/128693174/Igazgatosag%20eloterjesztese%20a%202022%20evi%20kozgyulesre.pdf> <https://bet.hu/newkibdata/128693174/Igazgatosag%20eloterjesztese%20a%202022%20evi%20kozgyulesre.pdf> (letöltés ideje: 2022. 04. 10.). A Zwack Unicum Nyrt. és a Magyar Telekom Nyrt. javadalmazási politikájáról szóló dokumentumai az OTP-hez hasonló részletességűek. https://zwackunicum.hu/files/befektetoknek_vallalatiiranyitasi-elvek__ertekelesi-es-javadalmazasi-iranyelvek_hu_1559567250/zwk20200625_or03h.pdf és <https://www.telekom.hu/static-tr/sw/file/2020AGM-Javadalmazasi-Politika.pdf> (letöltés ideje: 2022. 04. 10.).

63 2019. évi LXVII. törvény 19. § (1), (2) bekezdések, 20. §; Ptk. 3:268. § (3) Nyilvánosan működő részvénytársaság esetén az előző üzleti évre vonatkozó javadalmazási jelentést véleménynyilvánító szavazás céljából a közgyűlés napirendjére kell tűzni. Közzétételi kötelezettségre vonatkozóan: 2019. évi LXVII. törvény 21. §. A javadalmazási jelentést a társaság a véleménynyilvánító

- az, hogy a javadalmazási jelentésnek az előző üzleti év javadalmazási jelentéséről szóló közgyűlési véleménynyilvánító szavazás figyelembevételére is ki kell térnie (comply or explain);⁶⁴
- az állandó könyvvizsgáló felszólítási jogköre és közgyűlést tájékoztató kötelezettsége;⁶⁵
- a hatósági felügyeleti és a cégbírósági törvényességi felügyeleti intézkedések lehetősége.⁶⁶

A szemügyre vett magyar tőzsdei nyrt.-k javadalmazási jelentésük fellelhetőségét nem könnyítették meg: némi keresgéssel és számos kattintással⁶⁷ érhetők el.

közgyűlési szavazást követően a honlapján tízéves időtartamra – díjmentesen – nyilvánosan elérhetővé teszi. A társaság határozhat úgy is, hogy a javadalmazási jelentést tíz évet meghaladó ideig teszi elérhetővé, ha az már nem tartalmazza az igazgatók személyes adatait. Ptk. 3:279. § (2) A nyilvánosan működő részvénytársaság a javadalmazási politikáját és a javadalmazási jelentést köteles honlapján nyilvánosságra hozni.

64 2019. évi LXVII. törvény 19. § (3) bekezdés.

65 2019. évi LXVII. törvény 19. § (4) A társaság állandó könyvvizsgálója ellenőrzi, hogy a javadalmazási jelentésben szerepelnek-e az e §-ban meghatározott információk. Ha a társaság állandó könyvvizsgálója azt állapítja meg, hogy a javadalmazási jelentés nem felel meg az e §-ban foglaltaknak, felhívja a társaság igazgatóit a szükséges intézkedések megtételére. Ha a javadalmazási jelentés javítására nem kerül sor, a társaság állandó könyvvizsgálója jogosult a részvényeseket a következő közgyűlésen tájékoztatni az észlelt hibáról, hiányosságról és az általa megtett intézkedésről.

66 2019. évi LXVII. törvény 22. § (1) A társaság igazgatói kötelesek megtenni minden szükséges, a feladatkörükbe eső intézkedést annak érdekében, hogy a javadalmazási jelentés megfeleljen az előírásoknak, továbbá, hogy annak nyilvánosságra hozatala megtörténjen. E kötelezettség megszegése esetén, ha a társaság engedélyköteles főtevékenységet folytat, e főtevékenység felett felügyeletet gyakorló hatóság vagy szervezet felügyeleti jogkörében, ha a társaság nem végez engedélyköteles főtevékenységet, vagy nincs a főtevékenység felett felügyeletet gyakorló hatóság vagy szervezet, a cégbíróság törvényességi felügyeleti jogkörében járhat el. (2) A hitelintézetek és a befektetési vállalkozások tekintetében e törvénynek a javadalmazási jelentésre vonatkozó előírásait akkor kell alkalmazni, ha a pénzügyi közvetítőrendszer felügyeletével kapcsolatos feladatkörében eljáró Magyar Nemzeti Bank azt a hitelintézetekre és befektetési vállalkozásokra vonatkozó prudenciális követelményekről és a 648/2012/EU rendelet módosításáról szóló, 2013. június 26-i 575/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 450. cikk (1) bekezdés j) pontja szerinti határozatában kéri.

67 A MOL Nyrt. a 2022. évi rendes közgyűlés előterjesztései között jelentette meg a javadalmazási jelentését (119–142.). https://molgroup.info/storage/documents/eves_rendes_kozgyules/agm_documents_2022_hu.pdf https://molgroup.info/storage/documents/eves_rendes_kozgyules/agm_documents_2022_hu.pdf (letöltés ideje: 2022. 04. 10.). Az OTP Bank Nyrt. honlapján a 2022. évi közgyűlési előterjesztések között szerepel „Az igazgatóság, a felügyelőbizottság és az audit bizottság tagjai díjazásának megállapítása” 519–522., javadalmazási jelentés viszont nem. https://www.otpbank.hu/static/portal/sw/file/220322_kozgy_eloterjesztések_h.pdf (letöltés ideje: 2022. 04. 10.); A Richter Gedeon Nyrt. 2022. évi közgyűlési előterjesztése tartalmazza a javadalmazási jelentést (95–106.). <https://bet.hu/newkibdata/128693174/Igazgatosag%20eloterjesztese%20a%202022%20evi%20kozgyulesre.pdf> (letöltés ideje: 2022. 04. 10.). A Zwack Unicum Nyrt. csak egy kétoldalas „Javadalmazási nyilatkozatot” tett közzé. https://zwackunicum.hu/files/befektetoknek_tozsdei-bejelentések_2021_javadalmazasi-nyilatkozat_hu_1622014405/zwk20210526or_02h.pdf (letöltés ideje: 2022. 04. 10.). A Magyar Telekom Nyrt. szintén a 2022. évi rendes közgyűlés előterjesztései végére tette a javadalmazási jelentését (387–395.). https://www.telekom.hu/static-tr/sw/file/2022AGM_eloterjesztések_0321_boritoval.pdf (letöltés ideje: 2022. 04. 11.).

3.4. A 2017/828/EU irányelv a nyrt. kapcsolt ügyfelekkel⁶⁸ kötött ügyleteinek jóváhagyáshoz kötését⁶⁹ és átláthatóságának biztosítását⁷⁰ is garanciális jogintézménynek tekinti.⁷¹ A 2019. évi LXVII. törvény főszabályként a társaság ügyvezetésének adja a

68 2017/828/EU irányelv 1. cikk 2. h) kapcsolt fél: jelentése megegyezik az 1606/2002/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletnek megfelelően elfogadott nemzetközi számviteli standardokban foglaltakkal; 2019. évi LXVII. törvény 2. § 4. kapcsolt fél: az 1606/2002/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel összhangban egyes nemzetközi számviteli standardok elfogadásáról szóló, 2008. november 3-i 1126/2008/EK bizottsági rendeletben meghatározott személy.

69 Preambulum (42) A kapcsolt felekkel folytatott ügyletek hátrányosak lehetnek a társaságokra és azok részvényeseire nézve, mivel lehetőséget biztosíthatnak a kapcsolt félnek arra, hogy a társasághoz tartozó értéket szerezzen meg. Így a társaságok és a részvényesek érdekeit védő megfelelő biztosítékok jelentőséggel bírnak. A tagállamoknak ezért biztosítaniuk kell, hogy a kapcsolt felekkel folytatott lényeges ügyleteket a részvényesek vagy az ügyviteli vagy felügyeleti testület jóváhagyásra előterjesszék azon eljárásokkal összhangban, amelyek megakadályozzák, hogy egy kapcsolt fél pozíciójából fakadóan előnyhöz jusson, és megfelelően védik a társaság és azon részvényesek érdekeit, akik nem kapcsolt felek, beleértve a kisebbségi részvényeseket is. (43) Ha a kapcsolt felekkel folytatott ügyletben igazgató vagy részvényes érintett, az érintett igazgató vagy részvényes nem vehet részt a jóváhagyásban vagy a szavazásban. A tagállamoknak azonban lehetőséget kell adni arra, hogy engedélyezzék a kapcsolt fél részvényes részvételét a szavazásban, feltéve, hogy a nemzeti jog a szavazási eljárás tekintetében megfelelő biztosítékokat ír elő a társaságok és a nem kapcsolt fél részvényesek – többek között a kisebbségi részvényesek – érdekeinek védelme érdekében, például az ügyletek jóváhagyására vonatkozó magasabb többségi küszöb révén.

70 2017/828/EU irányelv 9c. cikk (2) A tagállamok biztosítják, hogy ha a társaságok a kapcsolt felekkel lényeges ügyletet folytatnak, akkor azt legkésőbb az ügylet végrehajtásakor nyilvánosan jelentsék be. A bejelentésnek tartalmaznia kell legalább a kapcsolt féllel fennálló viszony jellegére vonatkozó információkat, a kapcsolt fél nevét, az ügylet időpontját és értékét, valamint az annak értékeléséhez szükséges egyéb információkat, hogy az ügylet a társaság és a nem kapcsolt fél részvényesek – a kisebbségi részvényeseket is beleértve – szempontjából méltányos és indokolt-e. (3) A tagállamok rendelkezhetnek úgy, hogy a (2) bekezdésben említett nyilvános bejelentéshez olyan jelentést is mellékelni kell, amely értékeli, hogy az ügylet a társaság és a nem kapcsolt fél részvényesek – a kisebbségi részvényeseket is ideértve – szempontjából méltányos és indokolt-e, valamint bemutatja az alapjául szolgáló feltevéseket és az alkalmazott módszereket. 2019. évi LXVII. törvény 23. § (1) A társaság köteles a honlapján nyilvánosságra hozni a kapcsolt féllel folytatott lényeges ügyletre vonatkozó információkat, legkésőbb az ügylet végrehajtásakor. A tájékoztatásnak tartalmaznia kell legalább a) a kapcsolt féllel fennálló viszony jellegére vonatkozó információkat, b) a kapcsolt fél nevét, c) az ügylet időpontját és értékét, valamint d) az annak értékeléséhez szükséges információkat, hogy az ügylet a társaság és a nem kapcsolt fél részvényesek szempontjából – a kisebbségi részvényeseket is ideértve – méltányos és indokolt-e.

71 2017/828/EU irányelv 9c. cikk (4) A tagállamok biztosítják, hogy a kapcsolt felekkel folytatott lényeges ügyleteket a közgyűlés vagy a társaság ügyviteli vagy felügyeleti testülete jóváhagyja azon eljárások szerint, amelyek megakadályozzák, hogy a kapcsolt fél pozíciójából fakadóan előnyhöz jusson, valamint biztosítják a társaság és azon részvényesek érdekeinek megfelelő védelmét, akik nem kapcsolt felek, beleértve a kisebbségi részvényeseket is. A tagállamok előírhatják, hogy a közgyűlésen a részvényesek a társaság ügyviteli vagy felügyeleti testülete által jóváhagyott, a kapcsolt felekkel folytatott lényeges ügyletekre vonatkozóan szavazati joggal rendelkezzenek. Abban az esetben, ha a kapcsolt felekkel folytatott ügylet igazgatót vagy részvényest érint, az érintett igazgató vagy részvényes nem vehet részt a jóváhagyásban vagy a szavazásban. A tagállamok engedélyezhetik, hogy a kapcsolt fél részvényes részt vegyen a szavazásban, feltéve, hogy a nemzeti jog a szavazási eljárás előtt vagy annak során alkalmazandó

kapcsolt felekkel folytatott lényeges ügyletek jóváhagyási jogkörét,⁷² eltérést engedve a társaság alapszabályának arra, hogy közgyűlési vagy felügyelőbizottsági (feltéve, hogy dualista szervezeti modell van a nyrt.-nél) hatáskörbe utalja a kérdést. A 2017/828/EU irányelv preambulumban⁷³ ezzel kapcsolatban óvandónak ítélt társasági és részvényesi érdekeket jobban szolgálónak és a jogbiztonság szempontjából is megfelelőbbnek találjuk a legfőbb szervhez vagy a belső ellenőrző szervhez telepítését a kapcsolt felekkel kötött lényeges ügyletek hatályosságát vagy hatálytalanságát kiváltó jogkörnek (jóváhagyás mint felfüggesztő feltétel). Helyesnek tartjuk azt a rendelkezést, amely szerint a jóváhagyásról szóló döntéshozatalban nem vehet részt az a személy, aki a kapcsolt féllel folytatott ügyletben közvetlenül érintett, ideértve azt az esetet is, ha az érintett személy a kapcsolt fél.⁷⁴ Ez összhangban lévőknek tűnik a Ptk. legfőbb szervei határozathozatalánál a szavazásból kizártakra vonatkozó szabállyal,⁷⁵ azonban a magyar bírói gyakorlat bizonytalan abban a tekintetben, hogy ez a rendelkezés diszpozitív-e a Ptk. 3:4. § (1)–(3) bekezdései alapján,⁷⁶ így véleményünk szerint az általános normát (Ptk.) megelőző

megfelelő biztosítékokat garantál a társaság vagy a nem kapcsolt fél részvényesek – a kisebbségi részvényeseket is beleértve – érdekeinek védelme érdekében annak megakadályozása révén, hogy a kapcsolt fél a nem kapcsolt fél részvényesek többségének ellentétes véleménye ellenére vagy a független igazgatók többségének véleménye ellenére jóváhagyja az ügyletet.

72 25. § (1) bekezdés, kivéve: 24. § A 23. § rendelkezéseit nem kell alkalmazni a) a szokásos üzletmenet során és rendes piaci feltételek mellett kötött ügyletekre; b) a társaság és leányvállalatai között kötött ügyletekre, feltéve, hogy a leányvállalatok teljes egészében a társaság tulajdonában vannak, vagy a társaság más kapcsolt fele nem rendelkezik tulajdonosi érdekkel a leányvállalatban, vagy az említett ügyletek vonatkozásában jogszabály megfelelően védi a társaság, a leányvállalat és azok nem kapcsolt fél részvényeseinek – a kisebbségi részvényeseket is beleértve – érdekeit; c) azon ügylettípusokra, amelyek esetében a jogszabály a közgyűlés jóváhagyását írja elő, feltéve, hogy minden részvényes tisztességes bánásmódban részesül, valamint a társaság és a nem kapcsolt fél részvényesek – a kisebbségi részvényeseket is beleértve – érdekeit az ilyen rendelkezés szabályozza, és azok megfelelő védelemben részesülnek; d) az igazgatók javadalmazásával vagy annak egyes elemeivel kapcsolatos, a társaság érvényben lévő javadalmazási politikája alapján megállapított, illetve járó juttatásokra; e) a hitelintézetek által a stabilitásuk megóvását célzó, az európai uniós jog értelmében a prudenciális felügyeletért felelős illetékes hatóság által elfogadott intézkedések alapján kötött ügyletekre; f) a valamennyi részvényes számára azonos feltételek mellett felkinált ügyletekre, amelyek során biztosított a valamennyi részvényessel szembeni egyenlő bánásmód és a társaság érdekeinek védelme.

73 Lásd: 67. lábjegyzet.

74 2019. évi LXVII. törvény 25. § (3) bekezdés.

75 Ptk. 3:19. § (2) A határozat meghozatalakor nem szavazhat az, a) akit a határozat kötelezettség vagy felelősség alól mentesít vagy a jogi személy terhére másfajta előnyben részesít; b) akivel a határozat szerint szerződést kell kötni; c) aki ellen a határozat alapján pert kell indítani; akinek olyan hozzátartozója érdekelt a döntésben, aki a jogi személynek nem tagja vagy alapítója; e) aki a döntésben érdekelt más szervezettel többségi befolyáson alapuló kapcsolatban áll; vagy f) aki egyébként személyesen érdekelt a döntésben.

76 ÍH 2017. 147.: A Ptk. 3:19. § (2) bekezdésének a)–f) pontjaiban megjelölt okok bármelyikének fennállta önmagában, a törvény erejénél fogva a tag a szavazásból kizártságát eredményezi, anélkül, hogy ezt a taggyűlésnek külön alakszerű határozatban meg kellene állapítania. A szavazásból kizárás jogszabályi feltételeinek fennállta esetén ezért az e tárgyban történő külön határozat hozatalának elmulasztása az érintett tag szavazásból kizárásával meghozott taggyűlési határozatot nem teszi jogszabálysértővé. Ezzel

speciális norma (2019. évi LXVII. törvény) eltérést nem engedő előírása az elsődleges azzal, hogy a közvetlen érdekeltiség tartalmát a Ptk. hivatkozott rendelkezése alapján tudjuk meghatározni.⁷⁷

Összességében úgy látjuk, hogy a fentebb elemzett, hosszú távú részvényesi szerepvállalást ösztönző eszközök egyelőre a nyilvánosságra hozandó, nem könnyen elérhető deklarációkban⁷⁸ fognak testet ölteni, és nem fognak a magasztos célok elérését lehetővé tevő hatékony konstrukcióknak bizonyulni. Sok teendő vár még a magyar nyrt.-kre nemcsak az analizált szempontokból, hanem az Európai Parlament és Tanács közös új irányelvjavaslatára (Corporate Sustainability Due Diligence)⁷⁹ is tekintettel.

Irodalomjegyzék

1. Demetra ARSALIDOU: *Institutional investors, behavioural economics and the concept of stewardship*, Law and Financial Markets Review, 2012/11.
2. BODZÁSI Balázs: *A hosszú távú részvényesi (befektetői) szerepvállalás ösztönzésére irányuló uniós törekvések*, Fontes Iuris, 2018/2.
3. Iris H-Y CHIU: *Governing the purpose of investment management: how the 'stewardship' norm is being (re)developed in the UK and EU*, ECGI Working Paper Series in Law, 2021. augusztus 9.
4. Roya DERAQHSHAN, Rodney TURNER, Mauro MANCINI: *Project governance and stakeholders: a literature review*, International Journal of Project Management, 2019/37.
5. Guido FERRARINI: *Redefining corporate purpose: sustainability as a game changer = Sustainable Finance in Europe*, Corporate Governance, Financial Stability and Financial Markets, eds. Danny BUSCH, Guido FERRARINI, Seraina GRÜNEWALD, Palgrave Macmillan, Cham, 2021.
6. Holger FLEISCHER: *Corporate purpose: a management concept and its implications for company law*, European Company and Financial Law Review, 2021/2.
7. Robert Edward FREEMAN: *Strategic management: a stakeholder approach*, Cambridge University Press, Cambridge, 1984.
8. Milton FRIEDMAN: *Capitalism and freedom*, University of Chicago Press, Chicago, 1962.

egyezően: BDT 2018. 3828., ellenkezőleg: DÍT Cgf. III. 05-15-000014/2., BDT 2019. 3980.: A tagnak a saját maga ügyvezetővé választásához, lejáráó ügyvezetői tisztsége határozatlan időre történő meghosszabbításához fűződő érdeke olyan közvetlen és azonnal érvényesülő, érintettségét megalapozó jogi érdek, amely megteremti e tag határozathozatalból való kizártságát. A Ptk. 3:19. § (2) bekezdés f) pontja diszpozitív szabály, alkalmazását a társasági szerződés kizárhatja vagy szűkítheti, sőt kifejezetten lehetővé tehető a társasági szerződésben, hogy a tag a saját vezető tisztségviselői jogviszonya tárgyában hozandó döntésnél szavazati joggal rendelkezzen. Ha a társasági szerződés ilyen szabályt nem tartalmaz, a Ptk. 3:19. § (2) bekezdés f) pontjának előírása szerint kell a döntéshozatalnál eljárni.

⁷⁷ Ügyvezetési és felügyelőbizottsági jóváhagyás esetén ilyen analóg értelmezés nincs; lásd: Ptk. 3:115. §, 3:123. § (3) bekezdés.

⁷⁸ Lásd: 67. lábjegyzet.

⁷⁹ COM(2022) 71 final 2022. 02. 23.

9. Philipp JASPERS: *Sustainable Shareholder Activism – bald auch in Deutschland?* <https://blog.otto-schmidt.de/gesellschaftsrecht/2022/01/31/sustainableshareholderactivism2/> (letöltés ideje: 2022. 03. 20.)
10. KISFALUDI András: *Társasági jogviták választottbíróóság előtt = Acta Conventus de Iure Civili Tomus X*, szerk. PAPP Tekla, Lectum Kiadó, Szeged, 2009.
11. KNOLL-CSETE Edit, TÓTH András: *Vállalatok társadalmi felelősségvállalása, A fenntartható gazdaság etikus marketing stratégiája*, Glossa Iuridica, 2021/Különszám.
12. Eva MEZZATESTA: *Shareholder stewardship: global trends and challenges*. Submitted in part fulfilment of the LLM degree of Corporate & Financial Law in the University of Glasgow, 2019/2020, 11, 33–40.
13. Eva MICHELER: *Facilitating investor engagement and stewardship*, European Business Organization Law Review, 2013/14, 32, 41–42.
14. Melinda MUTH, Lex DONALDSON: *Stewardship theory and board structure: a contingency approach*, Scholarly Research and Theory Papers, 1998/1.
15. Alessio M. PACCES: *Sustainable corporate governance: the role of the law = Sustainable Finance in Europe, Corporate Governance, Financial Stability and Financial Markets*, eds. Danny BUSCH, Guido FERRARINI, Seraina GRÜNEWALD, Palgrave Macmillan, Cham, 2021.
16. PUSKÁS Ágnes: *A felelős üzleti magatartás elveinek megjelenése az Európai Unióban*, Közjogi Szemle, 2021/1.
17. Michele SIRI, Shanshan ZHU: *Integrating sustainability in EU Corporate Governance Code = Sustainable Finance in Europe, Corporate Governance, Financial Stability and Financial Markets*, eds. Danny BUSCH, Guido FERRARINI, Seraina GRÜNEWALD, Palgrave Macmillan, Cham, 2021.
18. Lorraine TALBOT : *The coming of shareholders stewardship*, Legal Studies Research Paper, No. 2010-22.
19. VÉKÁS Lajos, GÁRDOS Péter (szerk.): *Nagykommentár a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényhez*, Kluwer online jogtár (letöltés ideje: 2021. 11. 06.)